

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mráky a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **Ing. T. S., MBA**, zastoupen Mgr. Petrem Kazderou, advokátem se sídlem Jiráskovo náměstí 159/10, Ostrava, proti žalované: **Vězeňská služba ČR, Věznice Heřmanice**, se sídlem Orlovská 670/35, Ostrava, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 15 A 64/2019, v řízení o nesouhlasu Městského soudu v Praze s postoupením této věci Krajským soudem v Ostravě,

t a k t o :

K projednání věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 15 A 64/2019 je **m í s t n ě p ř í s l u š n ý** Krajský soud v Ostravě.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 23.10.2018 žalobce zaslal Krajskému soudu v Ostravě žalobu na ochranu před nezákonným zásahem a požádal o ustanovení zástupce. Krajský soud mu usnesením ze dne 29. 11. 2018, čj. 22 A 66/2018-17, ustanovil k ochraně práv zástupce z řad advokátů, Mgr. Petra Kazderu. Zástupce stěžovatele dne 19. 12. 2018 doplnil žalobu. Požadoval, aby krajský soud určil, že zásah žalované spočívající v tom, že neumožnil žalobci dne 7. 9. 2018 použít telefon za účelem kontaktu s jeho advokáty v souladu s § 18 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, byl nezákonný.

[2] Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 4. 4. 2019, čj. 22 A 66/2018-33, postoupil věc Městskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že s ohledem na skutečnost, že se jedná o žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, místně příslušným je Městský soud v Praze, a to podle sídla Vězeňské služby České republiky. Přitom odkázal na zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, dle něhož je správním úřadem Vězeňská služba České republiky; jednotlivé věznice jsou pak jen jejími organizačními složkami (§ 1 odst. 3 a 4 cit. zákona). Dle krajského soudu se tak tvrzeného zásahu měla dopustit Vězeňská služba České republiky se sídlem v Praze, nikoliv její organizační složka Věznice Heřmanice.

[3] NSS obdržel ve shora označené věci dne 18. 12. 2019 v souladu s § 7 odst. 6 s. ř. s. nesouhlasné vyjádření Městského soudu v Praze s postoupením této věci. Městský soud věc předložil k rozhodnutí o místní příslušnosti. Dle jeho názoru je v dané věci (neumožnění použití telefonu v pracovní době) pasivně legitimována konkrétní organizační složka Vězeňské služby České republiky, a to Věznice Heřmanice. K této otázce odkazuje na rozsudky ze dne 3. 1. 2019, čj. 5 As 367/2018-16, a ze dne 6. 12. 2019, čj. 5 As 153/2019-44. Proto je místně příslušným k projednání žaloby právě Krajský soud v Ostravě, v jehož obvodu má sídlo Věznice Heřmanice.

[4] NSS o věci uvážil následovně.

[5] Základní pravidlo pro určení místní příslušnosti soudů k projednávání žalob ve správním soudnictví obsahuje § 7 odst. 2 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je ke řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.

[6] V nyní posuzované věci je mezi krajským a městským soudem sporné, kdo je v projednávané věci žalovaným správním orgánem, od jehož určení se posouzení místní příslušnosti odvíjí.

[7] Vzhledem k tomu, že v nyní souzené věci se jedná o řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, je pro určení žalovaného správního orgánu rozhodný § 83 s. ř. s., dle něhož žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.

[8] Primárním pravidlem pro určení žalovaného v žalobě na ochranu před nezákonným zásahem je tak žalobní tvrzení žalobce. Rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 12. 2014, čj. Nad 224/2014-53, č. 3196/2015 Sb. NSS vyslovil, že § 83 s. ř. s. je třeba vykládat tak, že „soud na základě tvrzení žalobce, eventuelně doplněného na výzvu soudu, a s přihlédnutím k dalším informacím, které má soud případně k dispozici, po právní stránce posoudí, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tato tvrzení přičitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. Liší-li se tento závěr soudu od projevu vůle žalobce označujícího žalovaného, upozorní soud žalobce na svůj závěr a vyzve jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného. Pokud žalobce i poté, co byl soudem upozorněn na jiný právní závěr soudu ohledně otázky, kdo má být v dané věci žalovaným, setrvá na svém původním náhledu na tuto otázku a nezpůsobí patřičné označení žalovaného a návrh výroku rozhodnutí soudu [§ 84 odst. 3 písm. d) s. ř. s.], nemůže být jeho žalobě vyhověno“ (zvýraznění doplněno).

[9] Konečná odpovědnost ohledně označení žalovaného spočívá na žalobci, soud je však v případě, že se domnívá, že žalovaný není označen správně, povinen jej na to upozornit. V případě, že na výzvu soudu žalobce označení žalovaného nezmění, nese následky, neboť nemůže být uznána důvodnou žaloba, kdy tvrzený zásah neprovedl žalobcem v žalobě označený správní orgán.

[10] Žalobce zejména v doplnění žaloby jako žalovanou jednoznačně označil Vězeňskou službu České republiky, Věznici Heřmanice. Snesl též argumenty, proč se domnívá, že jím označený orgán je v tomto sporu pasivně legitimován. Krajský soud v Ostravě tedy nepostupoval správně, zaměnil-li sám beze změny žalobního návrhu osobu žalované a postoupil-li věc městskému soudu s odůvodněním, že žalovanou má být správní orgán se sídlem v jeho obvodu. Domníval-li se, že žalovanou nemá být žalobcem označená Vězeňská služba České republiky, Věznice Heřmanice se sídlem v Ostravě, nýbrž Vězeňská služba České republiky se sídlem v Praze, měl o tomto právním náhledu žalobce informovat a umožnit mu, aby ve své žalobě změnil označení žalované, nikoliv však z vlastní iniciativy provést záměnu žalované a přímo věc postoupit soudu dle jeho názoru příslušnému. Takový postup je možný v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kde je žalovaný určen přímo zákonem, nikoliv však v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu, pokynu či donucení, v němž žalovaného určuje na základě žalobního tvrzení sám žalobce.

pokračování

Teprve v případě, že by žalobce na výzvu soudu změnil označení žalované, bylo by na místě postoupení věci místně příslušnému soudu (podobně viz usnesení ze dne 21. 6. 2018, čj. Nad 7/2018-58; dále srov. rozsudek ze dne 6. 12. 2019, čj. 5 As 153/2019 44, bod 21, v němž se NSS zabýval otázkou pasivní legitimity ve věci nezákonného zásahu, který měl spočívat v neumožnění plnohodnotného kontaktu osoby ve výkonu trestu odnětí svobody s rodinou).

[11] NSS tedy shledal důvodným nesouhlas městského soudu s postoupením věci. Soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí žaloby na ochranu před nezákonným zásahem (viz bod [1] shora *in fine*), je Krajský soud v Ostravě, v jehož obvodu má sídlo správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah (§ 83 s. ř. s. ve spojení s § 7 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Má-li Krajský soud v Ostravě i nadále za to, že žalobcem označené žalované není tvrzený zásah přičitatelný, upozorní žalobce na svůj právní názor a poučí ho o možnosti úpravy označení žalované. Teprve poté, kdy by žalobce změnil svůj návrh, by bylo na místě zvažovat rozhodnutí o změně místní příslušnosti. Naopak setrvá-li žalobce na označení žalované, rozhodne Krajský soud v Ostravě věcně v intencích závěrů výše cit. usnesení rozšířeného senátu Nad 224/2014.

[13] Rozhodnutím NSS o otázce místní příslušnosti jsou soudy vázány (§ 7 odst. 6 *in fine* s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2020

Zdeněk Kühn
předseda senátu